

переваги зображальному ряду або зведення до нього – шлях до розумового розпаду людства. Рей Бредбері задовго до Г. М. Маклюена заговорив про цінність книжної культури, галактики Гутенберга, побачивши в ній зосередження людського розуму, гуманітарної традиції, нагромадження художніх людинознавчих надбань, які акумулюють людський досвід, створюють підстави для реалізації людиною своєї гуманітарної сутності.

Висновок п'ятий. Рей Бредбері найбільшою загрозою для людства вважає масову людину, створену за допомогою розважальних дискурсів масової комунікації. Роман «451° за Фаренгейтом» писався в той час, коли ще не існувало інтернету, через що письменник припускається певних цілком наївних з погляду

сучасності описів, як-от: виклики пожежної команди надходять у штаб частини за допомогою звичайного телеграфу. У цьому контексті винахід інтернету, мережі всесвітнього зв'язку, соціальних мереж сприймаються як відповідь людства на загрозу бути поглинутим масовою людиною, адже інтернет повертає людину до культури вербального тексту. Повертає, певна річ, на новому щаблі технологічних досягнень. Він надає користувачеві можливість доступу відразу до газетних, журнальних і книжкових текстів, хоча й не перешкоджає певним категоріям осіб лишатися в межах зорових розважальних програм, включаючи сюди телесеріали, реаліті-шоу та комп'ютерні ігри.

Література

1. Бредбері Р. 451° за Фаренгейтом : повість / Рей Бредбері ; пер. з англ. Є. Крижевича. — Тернопіль : Навч. книга. — Богдан, 2011. — 208 с.
2. Маркина Н. В. Художественный мир Рэя Бредбэри: традиции и новаторство : дисс. на соискание науч. степени канд. филол. наук : спец. 10.01.03 – литература народов стран зарубежья / Маркина Надежда Валериевна. — Самара, 2006. — 222 с.
3. Павленко Т. М. Бажання персонажів Рея Бредбері / Т. М. Павленко // Зарубіжна література в школах України. — 2006. — № 10. — С. 14—17 ; № 12. — С. 7—8.
4. Павленко Т. М. Духовність за доби постмодерну в інтерпретації Рея Бредбері / Т. М. Павленко // Зарубіжна література в школах України. — 2006. — № 4. — С. 11—13.
5. Прашкевич Г. Бредбери / Геннадій Прашкевич. — М. : Молодая гвардия, 2014. — 351 с.
6. Пулина Г. А. Актуальные проблемы романа Р. Бредбери «451° по Фаренгейту» [Электронный ресурс] / Г. А. Пулина // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. — 2005. — № 4. — С. 13—16. — Режим доступа : http://80.91.174.172/CGI/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe?LNG=&Z21ID=&I21DBN=AN&P21DBN=AN&S21STN=1&S21REF=3&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=1&S21P03=A=&S21STR=%D0%9F%D1%83%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%B0,%20%D0%93.%D0%90.%20

УДК 007:304:070

А. О. Орлова

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Публіцистика Анни Гін: особливості ідіостилю

Орлова А. О. Публіцистика Анни Гін: особливості ідіостилю. У статті з'ясовано сутність поняття «індивідуальний стиль» та його складників, встановлено розвиток блогосфери та соціальних мереж як історії появи книги «Невыдуманные истории», визначено аудиторію автора та рівень популярності історій у «Facebook»; досліджено жанрові, стилістичні та індивідуальні особливості авторки на прикладі збірника її нарисів, зокрема засоби художнього вираження, синтаксичні та лексичні складники, авторські трансформації, інтертекстуальність (прецедентні тексти), засоби гумору.

Ключові слова: *індивідуальний стиль, публіцистика, блогосфера, соціальні мережі, збірник нарисів, образ авторського «я», художня мова, іронія, жанр.*

Орлова А. А. Публицистика Анны Гин: особенности идиостиля. Стаття посвящена изучению понятия «индивидуальный стиль» и его составляющих, развитию блогосферы и социальных сетей как истории появления книги «Невыдуманные истории», определению аудитории автора и уровня популярности историй в «Facebook»; исследованию жанровых, стилистических, а также индивидуальных особенностей автора на примере сборника ее очерков, в том числе средств художественной выразительности, синтаксических и лексических составляющих, авторских трансформаций, интертекстуальности (прецедентных текстов), степени и формы проявления комического.

Ключевые слова: индивидуальный стиль, публицистика, блогосфера, социальные сети, сборник очерков, образ авторского «я», выразительные средства, ирония, жанр.

Orlova A. Publicism by Anna Gin: individual features of idiostyle. The article is devoted to the study of the concept of «personal style» and its components. Especially to the development of the blogosphere and social networks as the history of the appearance of the book «Nonfictional stories», definition of the author's audience and the level of popularity of stories in Facebook. Here are examined the genre, stylistic and individual features of the author's style by using her book of essays. Artistic expression, syntactic and lexical features, authorial transformation, intertextuality (precedent texts), the extent and forms of the comic are investigated here. The usage of spoken language is defined (colloquial, slang, youth slang) as well as the usage of stylistic figures, word-buildings, phraseological combinations which «colour» the language and contain certain emotional and aesthetic factors. Besides, the main feature of Anna Gin's individual style was determined as ironic attitude to social reality and life experience as the main idea of each story.

Keywords: individual style, publicism, blogosphere, social networks, a collection of essays, the image of the author «I», means of expression, irony, genre.

Індивідуальний стиль – явище складне та багатогранне. На думку багатьох дослідників, стиль є найвищим ступенем художньої довершеності, якого досягають лише окремі майстри, він є свідченням мистецького таланту автора.

Над проблемою вивчення індивідуального стилю письменника працювали Ю. Бондарев, Т. Бугайко, Р. Будагов, В. Виноградов, Н. Волошина, А. Докусов, С. Єрмоленко, Є. Пасічник, Г. Поспелов, А. Ревякін, Н. Сологуб, Л. Ставицька, Л. Тимофеев, Б. Томашевський, А. Федоров та інші. Аналіз особливостей індивідуального стилю митця, зокрема письменника та журналіста, дає більш повну картину розуміння його творчості. Індивідуальний стиль досліджувався мовознавцями досить багато, але вони виявляли індивідуальні особливості письменників. Тож у своїй роботі матимемо за мету дослідити особливості індивідуального стилю журналіста-блогера Анни Гін за книгою «Невыдуманные истории»

Книга Анни Гін «Невыдуманные истории» є унікальним творчим явищем. Збірку складають твори, які однаковою мірою близькі до літератури і журналістики – блогові записи. З одного боку, історії, розказані у книзі, мають документальну основу – інформаційним приводом служить життєвий епізод, свідком якого була авторка. З іншого – журналістка, висловлюючи свою рефлексію щодо подій, створює такі яскраві образи людей, ситуацій, явищ, що вони підносяться до рівня узагальнення й можуть розглядатися як типові.

Дослідники індивідуального стилю наголошують на тому, що предметом аналізу є не лише сам фактичний матеріал з погляду його добору, а й прийоми використання: введення до відповідного контексту, авторські трансформації. Автор добирає із загальнонародної мови різноманітні мовностилістичні засоби для відтворення свого ідейно-художнього задуму, який зумовлюється його світоглядом і творчою індивідуальністю.

Стиль письменника – цілісне явище, за В. Жирмунським, «стиль означає не тільки фактичне співіснування різних прийомів, а й внутрішню взаємну їхню зумовленість, органічний чи систематичний зв'язок, що існує між окремими прийомами. Художній стиль письменника є вираженням його світогляду, втіленим в образах мовними засобами» [6:167].

Сучасні вчені, досліджуючи художній ідіостиль, зазначають, що його опис залежить від художньо-образного аналізу твору й від того, з якими позамовними явищами дійсності співвідносяться ці одиниці. Залежно від індивідуальної естетики слова позамовний світ набуває різних мовно-виразових форм в ідіостилі, підпорядковується естетичним законам творення і сприймання художнього тексту, через що утворюються образні словесні ряди (епітети, метафори, порівняння).

За О. Соколовим, до складників стилю належать ідейний зміст, система образів, композиція та мова. Дослідник вважає, що складниками стилю є «не стандартні будівельні блоки», з яких складається літературний твір, а «величина, де кожен із складників нібито по-

різному вступає у взаємини з іншими складниками, залежно від теми, проблематики, творчого завдання, орієнтації на читача. Таким чином, основа того чи іншого стилю визначається його домінантними ознаками [7:15].

Не менш важливим чинником у виявленні ідіостилу є образ авторського «Я». У свою чергу, можна простежити не тільки образ письменника, а й образ журналіста в художньому творі. У стилістиці категорія «образ автора» розробляється в контексті мови художньої літератури. На думку В. Виноградова, «образ автора» – це словесно-мовна структура, що пронизує весь лад художнього твору й визначає взаємозв'язок і взаємодію всіх його елементів». Учений також зазначав, що «ліричне я – це не тільки образ автора, це – разом з тим представник великого людського суспільства» [1:232].

Г. Солганик зазначає, що в журналістиці важливий не образ автора, а сам автор як особистість: головною відмінністю образу автора в журналістиці є відкритість авторського «Я», «забарвленість тексту особистими емоціями автора» [8:75].

Книга «Невыдуманные истории» являє собою збірник матеріалів, які були опубліковані Анною Гін в інформаційному агентстві «Медіапорт» під рубрикою «Блоги» або на власній сторінці журналістки в соціальній мережі «Facebook». Тому розглянемо тенденцію розвитку блогосфери, соціальних мереж як чинників появи книги «Невыдуманные истории».

Серед перших визначень блогу: сайт, на якому автор публікує приватний щоденник зі своїми роздумами й коментарями та поміж іншого подає гіперпосилання на інші сайти. Деякі інтернет-видання та новинні портали, – яким, наприклад, є інформаційне агентство «Медіапорт», – або повністю складаються з блогів, або мають блоги як окрему рубрику постійних авторів – співробітників та консультантів. Щоденники входять до складу інших сайтів на правах розділів або навіть субпорталів, які коментують важливі суспільні події або висвітлюють особисте життя.

Водночас українська блогосфера за останні кілька років змінила напрям свого розвитку від створення, просування та розвитку власних блогів до сервісів мікроблогінгу та соціальних мереж, таких як «Twitter» і «Facebook». Умонтовування українських блогів у соціальні мережі значно спростило розвиток автономних

блогів, які були й залишаються потужним інструментом особистого просування. Це значним чином розширило коло блогерів, адже просувати, рекламувати свою сторінку за допомогою таких сервісів значно простіше [5].

Матеріали у книзі «Невыдуманные истории» – це відгук на події в суспільному та особистому житті автора, емоційна реакція на звичайні й незвичайні життєві ситуації. Таким чином, ці тексти з точки зору теорії журналістики можна кваліфікувати як репліки чи замальовки, тобто вони мають характерні ознаки художньої публіцистики. Зважаючи на це, розглянемо образ автора текстів «Невыдуманные истории», його роль та індивідуальний стиль, виходячи з концепції публіцистичного твору.

Журналістикознавці відзначають всеохопність публіцистики. Її предмет – соціальна дійсність, суспільно-політичний аспект виробничих, економічних, моральних, мистецьких, наукових, духовних проблем і явищ життя [3].

У публіцистичних творах, як правило, поєднуються лексико-стилістичні особливості наукового дослідження, невимушений розмовний стиль і чітка впорядкованість літературної мови. Не можна уявити публіциста без яскравої індивідуальності, вміння привернути увагу потенційної читацької аудиторії, переконати її і здобути визнання. В нього мають бути ерудиція, художня мова, творча індивідуальність, нестандартність, незалежність суджень.

Анна Гін демонструє своє бачення проблемної ситуації, свій емоційний відгук на неї. Вона змальовує ситуацію в яскравих образах, використовуючи для цього багату палітру художніх засобів. Сама журналістка характеризує свою книгу як «особливий погляд на прості речі, які відбуваються щодня з кожним із нас» [2] (далі скрізь цитується за цим виданням).

У своїх історіях Анна Гін не нав'язує власних поглядів, не намагається переконати в чомусь, не вимагає погоджуватися з її думкою. Кожен матеріал написаний із власного досвіду. В основному – це випадки із особистого життя автора, після прочитання яких з'являються певні емоції – сміх, радість, сум або співчуття. Зазвичай присутнє авторське «Я», яке імітує спілкування з читачем чи вторгається в хід описуваних подій, висловлюючи свою точку зору. Тому матеріали, уміщені в книзі, містять і «авторські» емоції. Наприклад, в одній історії

автор постає перед нами як герой-однодумець, в іншій – як суддя, в третій – як простий свідок події і т. д.

Історії Анни Гін розраховані на широку аудиторію читачів, адже написані простою розмовною мовою і зображують ситуації, які трапляються в житті кожного (спілкування з батьками, дітьми, колегами, начальником, друзями, сусідами, працівниками у сфері послуг тощо). За жанром тексти «Невыдуманных историй» можна віднести до репліки чи замальовки.

Текстам Анни Гін властива есеїстичність, адже есе – жанр, спрямований на саморозкриття особистості, на виявлення внутрішнього творчого потенціалу. Есе відрізняє високе публіцистичне напруження, авторське «Я», висновки та узагальнення.

«Невыдуманные истории» мають легкий стиль викладу, в якому виділяється кілька характерних рис. По-перше, це динамічність оповіді, яка реалізується завдяки синтаксису – частотним складносурядним безсполучниковим реченням з причиново-наслідковими та умовно-наслідковими зв'язками: «Смерть – закономерна, потеря – ужасна» («Она умерла»), «Все просто: купил туфли – натер ногу – поменял туфли» («Тама вам не тут»), «Не работаешь – учишь, не учишься – лечишь, ну и так далее». Темп розповіді пришвидшується завдяки протиставленню двох компонентів. У «Невыдуманных историях» дуже мало складних синтаксичних конструкцій, історії написані короткими, часом обірваними реченнями.

Іншим складником динамічності оповіді є використання діалогів. В основному вони мають іронічний або жартівливий характер, рідше – передають сумні обставини. Використовуючи прийом діалогічності, автор робить матеріал більш динамічним, дозволяє читачеві бути залученим у розмови героїв. Зазвичай діалоги передають спілкування автора з героєм або декількома героями сюжету. «Живий» діалог створює «ефект присутності»: читач ніби виступає спостерігачем за розмовою двох людей. Використання діалогу полегшує сприйняття матеріалу, і водночас робить його більш емоційним і яскравим.

По-друге, тексти створені в емоційній манері, викликаючи то радість, то співчуття. Подібний комунікативний ефект досягається використанням традиційних для писемного мовлення окличних конструкцій, фігур умовчання, неповних речень чи уламків речень.

Часто для підсилення ефекту авторка застосовує написання слів і вербальних конструкцій прописними літерами. У віртуальній комунікації таке графічне вирішення означає підвищення голосу, крик. Таким чином оповідачка виражає особисте ставлення до людей, подій, наголошує на основних моментах в історії: «Смело ступила на порог палаты с микрофоном в руке. **Я БУДУ БРАТЬ ИНТЕРВЬЮ!** Профессия представлялась мне как школа первоклашке, самое главное в ней – это новенький ранец за спиной», «Я смогу "пригласить специалиста" только завтра. А сегодня хотела бы **ВРЕМЕННО** устранишь течь!».

Ще однією невід'ємною рисою стилю є іронічне ставлення до ситуації, людей та до самої себе: «Двигаясь по пустому ряду "изделий из чистой кожи", очень хотела спросить у продавцов: "Где продают изделия из грязной кожи?", но не решилась».

Анна Гін використовує широку палітру художніх засобів, серед яких: гіперболи («скорбь побежала по лбу быстрее и ярче», «глубоко беременна», «округлила глаза»), епітети («воздушно-пальмовые эмоции», «вопящие трехлетки», «ликующие переростки-дошкольники», «красный, вспотевший, взмыленный мужчина», «неповторимая фальшивость»), порівняння («на ее лице, как на суфлере засветилась моя следующая фраза», «гости уставились на нее, как на дуру», «профессия представлялась мне как школа первоклашке»), метафори («профессиональная эйфория», «театрально посмотреть», «из трубки запахло валидолом», «репетирую лицо»), алегорії («подскочить с салфеткой через руку», «отрывать от пачки "Ватры" голову»), метонімія («голос перезванивал»).

Авторські неологізми допомагають яскраво та емоційно передати ситуацію, описати внутрішні чи зовнішні риси героя: «воздушно-пальмовые эмоции», «по нашим меркам, выпечка – ультрасвежая, разве что не горячая».

Анна Гін широко послуговується усталеними виразами та фразеологізмами, «первое впечатление на Земле Обетованной – воздух», «Кощей Бессмертный со своей смертью в яйце нервно перекуривает в сторонке».

Іронічний стиль авторки створюється й завдяки поєднанню просторічної лексики, сленгізмів та книжної лексики: «так и не въехала, зайдет доктор пораньше или нет, но

решила послушно ожити», «наш разговор слышит Виталик, монтажер. **Вклинивается, не расшаркиваясь**», «со смешанным чувством гордости и обиды за державу мы **побрели на мероприятие**», «**"мадемуазелью"** в своих солдатских ботинках и потертых джинсах я себя, мягко говоря, не чувствовала, а рядом с роскошным белым инструментом выглядела вообще нелепо. Однако, не задумываясь, **парировала**».

Розмовна лексика як така, що є засобом відтворення особливостей живого мовлення та характеристики героїв, служить засобом інтимізації мовлення. Відображаючи повсякденне спілкування, авторка описує упізнавані життєві ситуації, що зближує її з аудиторією.

Використання простих та коротких конструкцій – головна особливість індивідуального синтаксису журналістки. Односкладні, еліптичні, неповні речення чи уламки речень надають лаконічності висловлюванню та не загромождають його. Серед синтаксичних прийомів авторка часто використовує нанизання однорідних членів речення: «Днем пахло школою, уроками, Интернетом, офисом, статьями, звонками. Вечером – дневником, домашним заданием, тренировками, мультфильмами и снова Интернетом, статьями, звонками...»; використання неповних речень: «На первом курсе ездили на яблоки», «Приехала в редакцию, громко стуча зубами»; еліптичні речення, що є надзвичайно емоційно насиченими, експресивно забарвленими: «По магазинам вместе, по домам – врозь», «Их было штук пятнадцать – выбор усложнялся»; односкладні речення, уламки речень: «14 февраля, 2005-й. Обычный рабочий день. Сижу в Интернете. Какой-то сайт».

Книзі «Невыдуманные истории» також притаманне широке використання інтертексту, зокрема прецедентних текстів: «хочешь посидеть, спроси меня как» – обігрування

відомого рекламного слогана фірми «Гербалайф», популярної в 1990-ті роки компанії мережевого маркетингу, що продавала біодобавки (значки зі слоганом «Хочешь похудеть? Спроси меня как!» носили розповсюджені її продукції); авторське словосполучення «трилогія носа» – трансформація відомого роману «Трилогія желания» американського письменника Теодора Драйзера. Завдяки цьому прийому Анна Гін створює яскраві оригінальні образи, які мають живий відгук у читачів.

Отже, індивідуальний стиль Анни Гін характеризується емоційністю висловлювань, динамічністю викладу, іронічним осмисленням життєвих ситуацій. Авторка послуговується багатоманітною, образною лексикою. Завдяки метафорам, гіперболам та порівнянням, які найчастіше використовує журналістка для передачі характеристики героїв чи ситуацій, створюються яскраві об'ємні образи, впізнавані читачем у реальному житті. З такою ж метою Анна Гін застосовує авторські трансформації, які допомагають яскраво та емоційно передати ситуацію, описати зовнішні риси героя чи його внутрішні характеристики. Авторка широко застосовує оказіоналізми, неологізми, прецедентні тексти.

У книзі немає довгих та складних конструкцій, журналістка використовує прості, односкладні, еліптичні речення. Часто Анна Гін застосовує розмовний стиль (просторіччя, жаргонізми, молодіжний сленг), завдяки чому її книга легко читається.

Ми згодні зі словами В. Мельман, постійного читача Анни Гін, що індивідуальний стиль Анни полягає в непідробному інтересі до людей, до історій. Це роздуми на прості, зрозумілі, але водночас вічні теми [4]. Отже, провідною рисою індивідуального стилю Анни Гін є іронічне ставлення до дійсності, а також життєвий досвід як основа кожної історії.

Література

1. Виноградов В. В. О теории художественной речи / В. В. Виноградов. — М., 1971.
2. Гин А. Невыдуманные истории / А. Гин. — Х. : Инвестор, 2011. — 344 с.
3. Михайлин І. Л. Основи журналістики [Електронний ресурс] / І. Л. Михайлин. — Режим доступу : http://pidruchniki.com/15660212/zhurnalistika/vigotovlennya_vnutrishnoyi_informatsiyi.
4. Орлова А. Інтерв'ю з Вікторією Мельман від 10.05.2016 / А. Орлова. — Х., 2016. — 1 с. — (З особистого архіву автора).
5. Половинчак Ю. М. Особливості функціонування української блогосфери [Електронний ресурс] / Ю. М. Половинчак. — Режим доступу :

http://seanewdim.com/uploads/3/2/1/3/3213611/polovynchak_y._features_of_functioning_of_ukrainian_blogosphere.pdf.

6. Русские писатели о литературном труде (XVIII—XX вв.) : сб. в 4 т. — М., 1955. — Т. II. — 686 с.

7. Соколов А. Н. Теория стиля / А. Н. Соколов. — М. : Искусство, 1968. — 223 с.

8. Солганик Г. Я. Автор как стилеобразующая категория публицистического текста / Г. Я. Солганик // Вестник Московского университета. Сер. 10. Журналистика. — 2001. — № 3. — С. 74—84.

9. Merriam-Webster Online [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.merriamwebster>.